

**ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ІНФОРМАТИЗАЦІЇ І МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ
(ДНДІМЕ)**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДНДІМЕ

Протокол № 4 від "26" листопада 2021 р

Голова Вченої ради

Петро НЕБОТОВ

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ ЗДОБУВАЧІВ
СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (РЬД) У ДЕРЖАВНОМУ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОМУ ІНСТИТУТІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА
МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ**

ВВЕДЕНО в дію

Наказ в.о. Директора ДНДІМЕ

№ 3а-989 від "26" листопада 2021 р.

1. Загальні положення

1.1 Положення про педагогічну практику аспірантів Державного науково-дослідного інституту інформатизації і моделювання (далі - Інститут) регламентує порядок і форму проходження педагогічної практики аспірантами.

1.2 Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є одним з етапів професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності, який має за мету закріпити навички практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, навчально-методичну роботу.

1.3 Положення розроблене відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №. 261 від 23.03.2016 р. «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» (зі змінами).

1.4 Організатором та базою для проходження педагогічної практики є науковий відділ, за яким закріплений аспірант. Крім того, аспірант може пройти педагогічну практику на кафедрах інших підрозділів або інших закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації.

2. Мета та завдання педагогічної практики

2.1 Метою педагогічної практики аспірантів є набуття та вдосконалення навичок і вмінь навчально-методичної роботи, формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, зокрема здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти.

2.2 У процесі проходження педагогічної практики аспіранти повинні оволодіти такими компонентами:

- предметними, що є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю;

- передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі освітньої, науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей (знання та розуміння);
- розробкою та реалізацією проектів, включаючи власні дослідження, які мають можливість переосмислити наявні та створити нові цілісні знання розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші завдання;
- критичний аналіз, оцінювання і синтез нових ідей.
- спілкування у діалоговому режимі з широкою академічною спільнотою та громадськістю в певній галузі знань, наукової та/або професійної діяльності.

2.3 Очікувані результати педагогічної практики. Аспіранти повинні знати:

- організацію освітнього і виховного процесу у закладі вищої освіти;
- структуру та зміст викладацької діяльності;
- методикау підготовки і проведення занять, організацію самостійної та індивідуальної роботи;
- основи педагогіки вищої школи.

2.4 Процес, проходження педагогічної практики скерований на формування у аспірантів наступних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність вирішувати проблеми в освітньому процесі;
- комплексність і системний підхід до проведення наукових досліджень на рівні доктора філософії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність);
- комплексність у прийнятті обґрунтованих рішень;
- комплексність у розробці та реалізації наукових проектів та програм;
- комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної освіти;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації із навчальних та наукових джерел.

3. Програмні результати практики

Аспіранти повинні:

3.1 Знати та розуміти методологічні, концептуальні засади організації навчальних занять у вищій школі, викладання фахових дисциплін, діяльності викладача та діяльності студентів, теоретико-методичних аспектів організації наукової і педагогічної діяльності.

3.2 Вміти аналізувати робочі та навчальні програми фахових дисциплін, самостійно планувати структуру навчальних занять та розробляти методику їхнього проведення, організовувати навчально-виховний процес як взаємодію «викладач-студент», оцінювати результати навчання відповідно до поставлених цілей, аналізувати проблемні ситуації.

3.3 Вміти критично аналізувати проведені заняття за визначеними критеріями, оцінювати власні педагогічні дії та дії студентів на кожному етапі процесу навчання ' відповідно до поставленої мети, робити висновки та самостійно приймати рішення щодо вдосконалення кожного етапу заняття, застосовувати методи об'єктивної діагностики знань студентів.

3.4 Вміти організувати діалогічне спілкування зі студентами, застосовувати доцільні побудови для встановлення контакту з ними, стимулювати до активної роботи на заняттях, конструктивно спілкуватись з викладачами під час аналізу проведених навчальних занять.

3.5 Оволодіти методикою проведення лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять; новітніми технологіями, активними та інтерактивними методами навчання, високою педагогічною культурою та професіоналізмом.

4. Зміст педагогічної практики

4.1 Визначення концептуальних засад організації педагогічної діяльності у вищій школі.

4.2 Ознайомлення з робочими програмами, змістом навчальних курсів (за

фахом).

4.3 Планування структури, розроблення методики й здійснення підготовки до проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять.

4.4 Написання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних чи лабораторних занять.

4.5 Моніторинг, аналіз та підготовка методичного забезпечення з дисципліни у вищій школі.

4.6 Проведення різних за формою навчальних занять.

4.7 Налагодження контакту й організація педагогічної взаємодії зі студентами.

4.8 Організація самостійної роботи студентів.

4.9 Впровадження у навчальний процес інноваційних освітніх технологій та авторських методик.

4.10 Вироблення індивідуального стилю організації педагогічної взаємодії та пізнавальної діяльності студентів.

4.11 Аналіз педагогічних ситуацій.

4.12 Відвідування й аналіз навчальних занять викладачів, проведених у закладі вищої освіти.

4.13 Здійснення аналізу проведених колегами та самостійно організованих навчальних занять.

5. Організаційні основи педагогічної практики

5.1 Загальний обсяг педагогічної практики складає не менше 4 кредити ЄКТС (120 год.) на 3 році навчання.

5.2 Навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності студентів).

5.3 Аудиторне навантаження (читання лекцій за рішенням кафедри), проведення семінарських, практичних, лабораторних занять).

5.4 Педагогічна практика проводиться після вивчення курсу «Педагогіка

вищої школи».

6. Звітна документація

6.1 Після проходження педагогічної практики аспірант подає у відділ аспірантури і до відповідного відділу такі документи:

- звіт про проходження практики (додаток 1);
- календарний графік проходження практики (додаток 2);
- календарний план виконання індивідуального завдання педагогічної практики (додаток 3);
- відгук наукового керівника про проходження практики (додаток 4);
- аспіранти, які проводять заняття перебуваючи на посаді НПП (за сумісництвом) в закладі вищої освіти, звільняються від практики з відповідним поданням на кафедру позитивної характеристики та довідки з місця роботи ;
- аспіранти мають право проходити педагогічну практику в інших ' закладах вищої освіти України та за кордоном. З наступним поданням щоденника практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики.

6.2 Результати практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку наукового керівника.

6.3 Підсумковий контроль з педагогічної практики відбувається у формі диференційованого заліку.

6.4 Диференційований залік з педагогічної практики виставляється за результатами захисту аспірантом звіту перед комісією кафедри, склад якої формує її завідувач і оцінюється за 100-бальною шкалою з метою одержання еквівалентних оцінок за національною шкалою. При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати оцінювання з усіх видів робіт. Участь у роботі комісії керівника педагогічної практики (наукового керівника) є обов'язковою.

6.5 Залік з педагогічної практики проводиться двома науково-

педагогічними працівниками (у т.ч. керівником практики-науковим керівником).

6.6 Аспіранту, який не виконав програму практики, отримав негативний висновок щодо її проходження, або незадовільну оцінку за результатами захисту, надається право її повторного проходження та захисту у встановленому порядку.

7. Права та обов'язки аспіранта

7.1 Аспірант має право з усіх питань, які виникають під час проходження педагогічної практики, звертатись до наукового керівника або завідувача кафедри, вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

7.2 Аспірант під час проходження практики за попередньою домовленістю має право відвідувати заняття викладачів Інституту з метою вивчення методики викладання навчальних дисциплін та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

7.3 Аспірант підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Інституту , розпорядженням адміністрації та керівника практики. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, він може бути відсторонений від проходження практики.

8. Права та обов'язки керівника практики

8.1 . Загальне керівництво педагогічною практикою аспіранта покладається на начальника відділу, за яким закріплений аспірант.

8.2 Безпосереднє керівництво педагогічною практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики аспіранта здійснює науковий керівник, який:

- добирає тематику занять та академічні групи для проведення педагогічної практики;
- надає методичну допомогу у плануванні та організації проведення занять зі студентами;
- контролює роботу аспіранта, відвідує заняття та інші види його роботи зі студентами, здійснює заходи щодо ліквідації недоліків в організації

практики;

- оцінює роботу аспіранта і готує відгук про навчально-методичну роботу аспіранта під час проходження практики.

Звіт

з педагогічної практики аспіранта

(відділ)

(спеціальність)

(назва ОНП)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики

Науковий керівник

, (прізвище, ініціали)

Начальник відділу

(прізвище, ініціали)

1. Ознайомлення з планами і програмами відповідної спеціальності

2. Ознайомлення з планами роботи кафедри та обов'язковою документацією відділу

3. Індивідуальна робота зі здобувачами

4. Обсяг проведення навчальної роботи за видами (дата проведення, тема)

5. Відгук наукового керівника про якість проведення занять

Дата

Підпис наукового керівника

Аспірант

(підпис)

Зав. кафедри

(підпис)

Дата

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Дата проведення	Академічна група	Тема	Вид занять
1	Прибуття аспіранта на практику				
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці				
3	Ознайомлення з місцем роботи аспіранта та надання йому чітких і конкретних рекомендацій про те як він повинен виконувати програму з практики та його контролю діяльності науковим керівником				
4	Підготовка методичних рекомендацій до викладання лекцій з Н/Д № XX Назва заняття № XX Назва заняття				
5	Підготовка методичних рекомендацій до викладання практичних (семінарських, лабораторних) занять з Н/Д № XX Назва заняття № XX Назва заняття				
6	Підготовка методичних рекомендацій до проведення індивідуального заняття з Н/Д				
7	Проведення лекції № XX Назва лекції з Н/Д				
8	Проведення практичного (семінарські, лабораторні) заняття № XX Назва заняття з н/д				
9	Підготовка звіту з практики та презентації до захисту практики				
10	Надання роботи на перевірку науковому керівнику				
11	Отримання відгуку у наукового керівника та НПП (з Н/Д за якою закріплений аспірант)				
12	Захист педагогічної практики				

Керівник практики:

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник відділу _____

«__» _____ 20__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
Виконання індивідуального завдання
педагогічної практики

з «__» 20__ р. по «__» 20__ р.

<ПІБ аспіранта>

№ п/п	Назва етапів роботи та питань, які повинні бути розроблені відповідно до завдання	Термін виконання	Показники керівника про виконання завдань
(__ . __ . 20__ р. - __ . __ . 20__ р.)			
1	Прибуття аспіранта на практику.		
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці		
3	Ознайомлення з місцем роботи аспіранта та надання йому чітких і конкретних рекомендацій про те як він повинен виконувати програму з практики та його контролю діяльності науковим керівником		
4	Підготовка методичних рекомендацій до викладання лекцій з Н/Д № XX Назва заняття		
5	Підготовка методичних рекомендацій до викладання практичних (семінарських, лабораторних) занять з Н/Д № XX Назва-заняття		
6	Підготовка методичних рекомендацій до проведення індивідуального завдання з Н/Д		
7	Проведення лекції № XX Назва лекції з Н/Д		
8	Проведення практичного (семінарського, лабораторного) заняття № XX Назва заняття з Н/Д		
9	Підготовка звіту з практики та презентації до захисту практики		
10	Надання роботи на перевірку науковому керівнику		
11	Отримання відгуку у наукового керівника та НПП (з Н/Д за якою закріплений аспірант)		
12	Захист педагогічної практики		

Аспірант

(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник аспіранта

(підпис) (прізвище та ініціали)

Відгук

наукового керівника про проходження педагогічної практики

<ПІБ аспіранта>

у відділі _____

В період практики аспірант(ка) <ГПБ аспіранта> працював(ла) над оформленням необхідних навчально-методичних матеріалів для проведення лекційних/практичних (семінарських, лабораторних) та індивідуальних занять з навчальних дисциплін:

№ п/п	Назва Н/Д (кредитного модуля)	Форма занять	НПП за Н/Д	Назва заняття
1		лекція	Прізвище та ініціали викладача	Назва лекції №1
				Назва лекції №2
				Назва лекції №3
		Практичні, семінарські	Прізвище та ініціали викладача	Назва лекції №4
				Назва лекції №5
				Назва лекції №6
		індивідуальне заняття	Прізвище та ініціали викладача	ДКР
	І т.д.			

В процесі роботи аспірант(ка) <ПІБ аспіранта> проявив(ла) себе як ініціативний(а), працелюбний(а) і відповідальний викладач. Продемонстрував(ла) високий рівень теоретичних знань і вмінь самостійно вирішувати:

- проведення занять різних видів;
- забезпечення послідовності викладення матеріалу та міждисциплінарних зв'язків;
- організації та керування пізнавальною діяльністю здобувачів, формування у здобувачів критичного мислення;
- вибору методів та засобів навчання і контролю знань студентів;
- оцінювання результатів та проведення корекції процесу навчання;
- організації та аналізу своєї педагогічної діяльності;
- аналізу навчальної та навчально-методичної літератури і використання її в педагогічній практиці

Вважаю, що аспірант(ка) <ПШ аспіранта> програму практики та індивідуального завдання виконав(ла) в повному обсязі та заслуговує оцінку

Аспірант

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Гарант програми

(підпис)

(прізвище та ініціали)